

Miasto Zabrze

Budżet obywatelski według nowych zasad

5 marca 2019 r.

- Dotychczas: brak jednoznacznej podstawy prawnej budżetu partycypacyjnego (obywatelskiego)
- Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych.
- Zmiana w zakresie budżetu obywatelskiego: regulacja w ustawie o samorządzie gminnym.

- Przepisy wchodzą w życie z pierwszym dniem kadencji Sejmu następującej po kadencji, w czasie której niniejsza ustawa weszła w życie.
- Ocenia się, że pierwszym budżetem, którego dotyczyć będą nowe przepisy będzie budżet na rok 2020.

Ustawa o samorządzie gminnym:
Art. 5a ust. 3 - 7

- **Art. 5a ust. 3**
- „*Szczególną formą konsultacji społecznych jest budżet obywatelski.*”
- Konsultacje – nie stanowią ostatecznego rozstrzygnięcia.
- Organ bierze pod uwagę ale nie jest związany
- Dla budżetu obywatelskiego wyjątek.
- Podmiotem konsultacji jest mieszkaniec: zamieszkuje, ma zamiar stałego przebywania.
- Bez ograniczeń co do wieku (np. od 16 lat), praw wyborczych, zameldowania itp.
- Przetwarzanie danych osobowych: realizacja obowiązku prawnego.

- **Art. 5a ust. 4 zdanie pierwsze**
- *„W ramach budżetu obywatelskiego mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu decydują corocznie o części wydatków budżetu gminy.”*
- Część wydatków gminy – RIO.
- Corocznie: projekty roczne.
- Bezpośrednie głosowanie.

- **Art. 5a ust. 4 zdania drugie i trzecie**
- „Zadania wybrane w ramach budżetu obywatelskiego zostają uwzględnione w uchwale budżetowej gminy. Rada gminy w toku prac nad projektem uchwały budżetowej nie może usuwać lub zmieniać w stopniu istotnym zadań wybranych w ramach budżetu obywatelskiego.”
- Zobowiązanie organu wykonawczego: uwzględnić w projekcie budżetu.
- Zobowiązanie organu stanowiącego: uchwalić bez istotnych zmian.
- Procedura wyboru zadań musi się zakończyć przed 15 listopada roku poprzedzającego (z marginesem czasowym).

- **Art. 5a ust. 5**
- *„W gminach będących miastami na prawach powiatu utworzenie budżetu obywatelskiego jest obowiązkowe, z tym że wysokość budżetu obywatelskiego wynosi co najmniej 0,5% wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu.”*
- Obowiązkowy w Zabrzu
- 0,5% wydatków z 2018 r.
- $910\,872\,118,88 \text{ zł} \times 0,5\% = 4\,554\,360,59 \text{ zł}$

- **Art. 5a ust. 6**
- *„Środki wydatkowane w ramach budżetu obywatelskiego mogą być dzielone na pule obejmujące całość gminy i jej części w postaci jednostek pomocniczych lub grup jednostek pomocniczych.”*
- Pula obowiązkowa: całość gminy.
- Przykładowe pule: poszczególne dzielnice, dzielnice „duże” i „małe”, dzielnice na północ i na południe od linii kolejowej Gliwice – Katowice

- **Art. 5a ust. 7**
- *„Rada gminy określa w drodze uchwały wymagania, jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego, w szczególności:”*
- Akt prawa miejscowego.
- Uchwała Rady i jej elementy.

- Pkt 1
- *„wymogi formalne, jakim powinny odpowiadać zgłaszane projekty;”*

- **Pkt 2**
- *„wymaganą liczbę podpisów mieszkańców popierających projekt, przy czym nie może być ona większa niż 0,1% mieszkańców terenu objętego pulą budżetu obywatelskiego, w którym zgłaszany jest projekt;”*
- 0,1% mieszkańców.
- Os. młodego górnika: 1 podpis.

Zabrzeński Budżet Partycypacyjny

Nazwa dzielnicy	Dzielnica „duża” / „mała”	Liczba mieszkańców wg GUS	liczba osób zameldowanych (wg UM Zabrze)	Liczba osób zameldowanych skorygowana (l. mieszkańców)	0,1% liczby mieszkańców po zaokrągleniu w dół.	Wymagana liczba podpisów mieszkańców popierających projekt (liczba mniejsza z dwóch: wskazanej w kol. 6 i liczby 15).
1	2	3	4	5	6	7
Dzielnice duże			142 781	148 188	148	
Biskupice	duża		10 503	10 901	10	10
Centrum Południe	duża		39 033	40 511	40	15
Centrum Północ	duża		24 691	25 626	25	15
Guido	duża		7 912	8 212	8	8
Helenka	duża		9 501	9 861	9	9
Mikulczyce	duża		13 856	14 381	14	14
Os. Kotarbińskiego	duża		7 103	7 372	7	7
Rokitnica	duża		14 244	14 783	14	14
Zaborze Północ	duża		15 938	16 542	16	15
Dzielnice małe			25 206	26 161	26	
Grzybowice	mała		2 289	2 376	2	2
Kończyce	mała		2 244	2 329	2	2
Maciejów	mała		3 550	3 684	3	3
Makoszowy	mała		2 182	2 265	2	2
Os. Mikołaja Kopernika	mała		4 724	4 903	4	4
Os. Młodego Górnika	mała		1 190	1 235	1	1
Pawłów	mała		2 211	2 295	2	2
Zaborze Południe	mała		4 360	4 525	4	4
Zandka	mała		2 456	2 549	2	2
Miasto Zabrze		174 349	167 987	174 349	174	50

- **Pkt. 3**
- *„zasady oceny zgłoszonych projektów co do ich zgodności z prawem, wykonalności technicznej, spełniania przez nie wymogów formalnych oraz tryb odwołania od decyzji o niedopuszczeniu projektu do głosowania;”*
- Zasady oceny i odwołanie od oceny.

- **Pkt. 4**
- *„zasady przeprowadzania głosowania, ustalania wyników i podawania ich do publicznej wiadomości, biorąc pod uwagę, że zasady przeprowadzania głosowania muszą zapewniać równość i bezpośredniość głosowania.”*
- Jak zapewnić równość i bezpośredniość głosowania?

- **Niektóre tezy z orzeczeń / rozstrzygnięć nadzorczych / opinii prawnych**

- „Pesel nie obejmuje danych dotyczących miejsca zamieszkania”
 - *Rozstrzygnięcie nadzorcze nr P-II.4131.2.305.2018 Wojewody Podkarpackiego*
- *„(...) jedyną funkcją numeru Pesel pozostaje ograniczenie możliwości kilkukrotnego głosowania przez jedną osobę. Jednocześnie (...) wydaje się to być najmniej inwazyjną metodą”.*
 - *Adam Ciłko „Budżet obywatelski a RODO, czyli o przetwarzaniu danych osobowych w ramach budżetów obywatelskich. Wspólnota nr 3/2019, str. 4 i inast.*

Uchwała nr 22.246.2018 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Warszawie z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie orzeczenia nieważności Uchwały Nr L.579.2018 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 18 października 2018 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami miasta Pruszkowa w zakresie budżetu obywatelskiego na 2020 rok:

„w ramach delegacji ustawowej obejmującej określenie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji nie mieści się określenie kręgu osób uprawnionych do wzięcia udziału w tych konsultacjach. Ten został bowiem określony przez ustawodawcę (...)”

„Miasto Pruszków nie utworzyło jednostek pomocniczych, zatem nie może dzielić środków wydatkowanych w ramach budżetu obywatelskiego na pule obejmujące części w postaci jednostek pomocniczych lub grup jednostek pomocniczych.”

„wykonywanie czynności przygotowawczych dotyczących projektów wybranych w trybie budżetu obywatelskiego w trakcie roku 2019, tj. roku poprzedzającym rok budżetowy 2020 stanowi istotne naruszenie art. 5a ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym w zw. z art. 211 ust. 4 ustawy o finansach publicznych.”

„realizowanie projektów nieinwestycyjnych (do wydatków nieinwestycyjnych zalicza się wydatki bieżące np. na remonty dróg) wybranych w ramach budżetu obywatelskiego na terenie niestanowiącym własności Miasta w oparciu o akt zgody właściciela nieruchomości stanowiłoby transfer środków publicznych poza sferę finansów publicznych bez odpowiedniej podstawy prawnej. Tymczasem każdy wydatek ze środków publicznych winien być dokonany na podstawie konkretnego tytułu prawnego.”

Zmiana względem szacunków kosztów zadań, w przypadku zmniejszenia przeznaczać na rezerwę:

„tworzenie rezerwy jest możliwe jedynie na etapie podejmowania uchwały budżetowej, kiedy to organ stanowiący planuje wydatki, co do których nie jest w stanie określić z góry ich przeznaczenia. Utworzona rezerwa zostaje rozdysponowywana w ciągu roku i nie może być tworzona w ciągu roku.”

Rozstrzygnięcie Nadzorcze Nr NPII.4131.1.609.2018 Wojewody Śląskiego z dnia 23 listopada 2018 r.

„Rada gminy winna więc ująć w uchwale wszystkie kwestie wskazane w art. 5a ust. 7 ustawy, a brak któregoś z wyszczególnionych w nim elementów skutkuje istotnym naruszeniem prawa.”